

Viitasammakko

Åkergoda
Rana arvalis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

EU:n lajikoodi: 1214

Rauhoitettu (LSL 9/2023)

Luontodirektiivin laji (liite IV)

Ahvenanmaalla rauhoitettu (ÅFS 88/2023)

BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Viitasammakko on noin 5–7 cm pitkä. Sen selkäpuoli on useimmiten harmaanruskea ja harvakseltaan tummien laikujen kirjailema, monilla yksilöillä on selässä vaalea tummareunainen pituusjuova. Vatsan keskiosa on yleensä vaalea ilman marmorikuviointia. Viitasammakko on hoikkakuonoisempi kuin sammakko (*Rana temporaria*). Viitasammakon varmin tuntomerkki on sisimmän takavarpaan kova kyhmy, joka on vähintään puolet kyseisen varpaan pituudesta. Kutu-aikaan viitasammakko on helppo tunnistaa ilmakuplamaisesta pulputtavasta ääntelystä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Viitasammakko elää koko Suomessa Tunturi-Lappia lukuun ottamatta. Viitasammakon tapaa varmimmin merenlahtien ja järvien rantamilta, räme- ja aapasoilta sekä joskus myös soistuneilta metsämailta. Se kutee monesti samoissa vesissä kuin sammakkokin. Viitasammakko ei kuitenkaan kude mataliin, helposti kuivuviin ojiin ja allikoihin, toisaalta se kutee myös merialueemme tulvalampareissa ja murtovesilahdissa. Sen mätimunat jäävät pohjan tuntumaan. Viitasammakko voi talvehtia myös murtovedessä. Se on varsin paikkauskollinen, eikä lähde kauaksi kutuveden läheisyydestä.

Nykytila ja uhkatekijät

Viitasammakkoa uhkaa sopivien elinympäristöjen häviäminen. Matalat merenlahdet ja veden peittämät ranta-alueet, suot, umpeen kasvavat järvet ja tulvaherkät alueet ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppejä. Haitallisia ympäristömuutoksia aiheuttavat maa- ja vesirakentaminen viitasammakoiden esiintymisalueilla, soiden ja lammikoiden ojitus, maaperän ja vesien happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen. Tulevaisuudessa viitasammakon suurimpia uhkatekijöitä ovat ilmastonmuutos ja otsonikadosta johtuva auringon ultraviolettisäteilyn lisääntyminen. Myös sammakkoeläinten taudit saattavat Suomeen levitessään aiheuttaa vahinkoa.

Hoitosuosituks

Viitasammakon elinympäristöjen kunnostus- ja hoitotoimia ovat rantaniittyjen raivaus ja niitto, avovesialueen lisääminen esimerkiksi ojia patoamalla, veden ohjaaminen entisiin purouomiin sekä soiden ja rantaluhtien kosteusolojen palauttaminen. Kalojen poistaminen kutulammista voi auttaa jälkeläisiä selviämään. Sammakoille voi kaivaa myös uusia kutulammikoita aiempien lähistöille.

Lähteet

Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim). 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. s. 90–96. Suomen Ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö.
<http://um.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>

Ympäristöhallinto 2019. Suomen raportti EU:lle luontodirektiivin toimeenpanosta lajeittain ja luontotyypeittäin 2013–2018. [Viitattu 2020.] www.ymparisto.fi/Luontodirektiivinlajiraportit.

Kuva: Juhani Terhivuo